

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 597. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708759135568/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

Prolog

Der sad to Mænd i Skumringen paa en Terrasse udenfor et gammelt Palazzo ved Venedigs Canal grande.

Det var en fugtigvarm, dunstopfyldt Majmaanedsaften; Luften stod stille, mættet af Blomsteraande; den ramme Lugt af Søvand bragte Tanken hen paa Havets Nærhed, og denne Tanke havde noget befriende ved sig. Serenadebarker med kulørte Lamper gled forbi, spejlende sig i det mørkebrune Vand; og dette Vand syntes uendelig mørkt og uendelig dybt. Man saa' utydelige Skikkelser bevæge sig, og man hørte Musik, italiensk Musik, vocal og instrumental. Det var som et eneste Omkvæd – *amore* – der kastedes tilbage fra de høje, skumle Palazzoers Mure og bølgede henover Kanalvandets flammende Zigzagstriber. Saa blev alt stille. De kulørte flammende Lamper svømmede i en lille glødende Perlerække bort i det Fjerne. Canal grandes mørke Vande skvulpede og rislede deres mørke Melodi, afbrudt af et dumpt Aareslag. En Kaffekop blev stødt omkuld og faldt klirrende ned paa Stenflisen. Den ene af Mændene bukkede sig, samlede Skaarene op og kastede dem adspredt – med kortere og længere Mellemrum under den følgende Samtale – Stykke efter Stykke ud i Vandet.

Hvad tænker De paa? spurgte hans Sidemand.

Paa at skrive Noget! lod Svaret.

Naturligvis! – Dog vel ikke om Venedig? –

Det er en Umulighed! –

Ganske vist! Altsaa noget andet? et Drama – en Novelle – en Roman? ...

En Bog – ja! som skulde handle om – som skulde handle om!

De vil dog vel ikke tænke Dem nogen »Handling«? –

Ikke en for Lejebibliothekerne – nej! men noget skulde Bogen dreje sig om! ...

Naturligvis! Find blot Tappen, Axen – saa drejer Romanen sig om sig selv. –

Ganske vist! Tappen er funden. Det gælder blot om at komme til at begynde! –

Naar De er færdig med det sidste Strykke af Deres Kasteskyts her, saa kan De jo gaa ind og begynde. De har Natten og den store *Sala* for Dem selv. Jeg skal sige til Luigi, at han sætter friske Lys i Kandelabren – eller hvis De foretrækker Lampe?

Det er meget elskværdigt, kære Ven. Jeg foretrækker Lys. Lampen heder i Hovedet, og – jeg véd ikke hvorfor – men jeg synes at den suger Tankerne til sig og ikke giver dem fra sig igen! –

Der er noget Stilfuldt ved en saadan tændt Kandelaber! Jeg arbejder helst ved Lampe; men jeg er Læge, jeg pløjer Bøger og Tidsskrifter igennem; jeg digter ikke! –

De er Digter, men skriver ikke. De har – som det hedder – »ofret« Dem for Videnskaben. De har derved blandt andet reddet mit Liv. Det vilde De næppe have gjort, om De havde skrevet den mest stilfulde Prosa, de mest henrivende Vers! –

Tak! Skal vi lade dette Kapitel fare? –

Ja! Vil de saa forære mig en »Stil«! –

Vent lidt! Vil De ikke have en ny Kop Kaffe? –

Jo – men siden, naar jeg er kommen i Gang med Arbejdet! Vil De blot forære mig en Begyndelse og en »Stil« – De, som er mig overlegen paa alle Punkter – saa skal jeg være flittig den hele Nat, og jeg lover Dem et Kapitel imorgen ved Frokosten! –

Vil De ikke have en hel Æsthetik? –

Har De nogen at byde paa? –

Nej! –

Tak! Saa tager jeg imod Tilbudet. De vil altsaa sige?

Jeg vil sige, at hvis jeg skulde skrive en Bog, saa vilde jeg ikke se til Højre og ikke til Venstre; jeg vilde gaa lige ud ad den brede Landevej, Livet, hvoraf jeg selv har befaret en Strækning stor nok i det mindste til at *det*, som jeg vilde skildre, kunde have almindelig Interesse. Jeg vilde altid i mit Arbejde have det Almindelige for Øje, som det Maal, hvorefter jeg stræbte, saaledes at min tilfældige specielle Sagkundskab, og mine personlige Affekter og Oplevelser, hjalp med til at give Værket Farve og Glød, uden at lade det vilkaarligt løbe ud i en Spidse eller vride sig hen i det Bizarre. En Bog som »Wilhelm Meister«, hvori der er fuldt op af Episoder, af tekniske Undersøgelser og Ræsonnementer, er dog ganske anderledes skrevet for alle Tidens almen-menneskelige Behov, end en Bog som

»Nôtre-Dame de Paris« – begge Værkers øvrige Værdier og begge Digteres Storhed ufortalt. Franskvænderne har, efter min Mening, *endnu* ikke frembragt en Roman, som vi kan gribe, slippe, og atter gribe gennem vor hele Livsvandring og Udvikling – muligvis fordi den galliske Aand ikke iblandt sine Digtere har kunnet forme et saa *helt* Menneske som Goethe.

For mig i det mindste staar dette den germanske Aands modneste Prosaarbejde uopnaeligt – tilrods for de Episoder, hvori vi ofte blive stikkende. Der er saa grumme liden »Kunst« i denne Bog; hvorimod Kunstneren helt har gennemtrængt den med sit ejendommelige Stemningsliv, med sin rige Erfaring, med sin Kærlighed til Menneskene, sin Sky for forudfattede Meninger, sin sunde sanselige Glæde over Livets uendeligt varierede Skønhed, sin Naturlighed i Udtrykket, sin Noblesse i Tanker.

Der er ingen »Stil« og ingen »Skole« i denne Bog. Og vrager vi den som gammeldags, saa er det fordi vi selv er bleven hængende i en og anden moderne Stil og Skole, som gør os ufri, binder for vort Øje, lukker for vort Hjerte. Det er ikke en lang Sætningsperiode eller en tilsyneladende sentimental Figur, som gør et Værk gammeldags, modent til Boghyldens Støv. Lad os inden en halv Menneskealder se, hvor mange af vore mest moderne Skribenter der er undgaaet Forglemmelsen. Vi arbejder os frem i rivende Hurtighed – henimod vort naturlige Sprogs Sprængning. Idag dikterer den drakoniske Kritiks Lov saa og saa mange Ord paa en Sætning – imorgen allerede er Hælvtten af Ordene erstattet af Tankestreger – og hvornaar vil Øjeblikket komme, hvor en hel Periode afgøres med et Udraabstegn? Vi forsvarer os med, at vi tænker mere sammentrængt, mere nervøst-hidsigt og spirituelt, end vore Bedstefædre! Var da den gamle Goethe saa tung og ubehjælpelig i sin Tanke? Han var dog vel nok, hvad man tør kalde et »Geni« – og havde han fundet den sønderhakkede og asthmatiske Stil at være det naturlige Klædebon for sine Personer og Ideer, saa havde han upaatvivlelig sparet Sætteren en god Del Ulejlighed.

(Det Kgl. Biblioteks Håndskriftsamling, Coll. 42.2)